

KAZIMIERAS KONTRIMAS- KONTAUTAS, MONTĖ, TĖVAS

1913 12 16–1952 10 30

Šioje vietoje, buvusioje Jono ir Barbaros sodyboje, pastatytas kryžius Žemaičių apygardos Kardo rinktinės vadui K. Kontrimui-Monteii, Tėvui (žuvo 1952 m. spalio 30 d.), šios rinktinės partizanams, politiniams kaliniams – Adolfui-Monteii, Tėvui (Izidoriui), Pranui-Pauliui, partizanų ryšininkams ir rėmėjams, politiniams kaliniams ir tremtiniams – Albina, Antanui, Augustui, Eleonorai, Jonui ir Stanislavai Kontrimams atminti. Bendras kryžiaus ir įrašo jame vaizdas. Kretingos r. Darbėnų sen. Knėžų k. Pastatytas 1989 m. sūnaus ir brolio P. Kontrimo rūpesčiu. J. Kanarsko nuotr., 2009 m.

Kazimieras Kontrimas gimė 1913 m. gruodžio 16 d. Kretingos aps. Darbėnų vls. Knėžų k. ūkininkų Jono Kontrimo ir Barbaros Baltonytės-Kontrimienės šeimoje. Kontrimų sodyba, statyta XIX a., buvo vienkiemyje, stovėjo kelio Grūšlaukė–Vaineikiai kairėje pusėje, Knėžų kaimo žemių šiauriniame pakraštyje, ties riba su Smeltės kaimu, dėl to kai kuriuose dokumentuose ji priskiriama Smeltės kaimui.

Tėvas J. Kontrimas valdė 29 ha žemės. Šeimoje augo šešiolika vaikų: 6 sūnūs (Adolfas, Antanas, Augustas, Jonas, Kazimieras ir Pranas) ir 10 dukterų (Albina, Eleonora, Stanislava ir kt.). K. Kontrimas baigė Grūšlaukės pradžios mokyklą, keturias Skuodo gimnazijoje klases. Mokėsi Plinkšių žemės ūkio mokykloje. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Pirmąją sovietų okupaciją (1940–1941 m.) praleido tėvų ūkyje. 1941–1944 m. dirbo Kretingos vartotojų bendrovės parduotuvės vedėju. 1943 m. įstojo į Lietuvos laisvės armiją (LLA). Jam suteiktas jaun. leitenanto karinis laipsnis. 1944 m. pabaigoje išsiųstas į Telšius ir paskirtas parašiutininkų dalinio ryšių karininku ryšiams su vokiečių karine vadovybe.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai slapstėsi ir palaikė ryšius su LLA Žemaičių legiono Alkos rinktine. 1945 m. vasarą vadovavo vienintelei Kretingos apskrityje veikusiai Klevo partizanų kuopai. Taip pat K. Kontrimas buvo vienas iš Žemaičių apygardos Kardo rinktinės organizatorių. 1945 m. lapkričio mėn. paskirtas šios rinktinės vado Jurgio Ožeraičio-Ūso pavaduotoju ir iki gruodžio mėn. pabaigos oficialiai ėjo vado pareigas. K. Kontauto slapyvardžiu leido rinktinės vado įsakymus. Nuo 1946 m. sausio 30 d. Kardo rinktinės štabą ir stovyklą saugojusios Kretingos (Širvydo) kuopos vadas. Vėliau paskirtas rinktinės štabo viršininku, 1949 m. antroje pusėje – rinktinės vadu. Už jo išdavimą enkavedistai siūlė 10 tūkstančių červonų premiją.

1947 m. spalio 31 d. buvo suimtas brolis Antanas, Žemaičių apygardos Kardo rinktinės partizanas (nuteistas dešimčiai metų lagerio). 1948 m. kovo 6 d. į Krasnyj Jarą (Krivošeino r., Tomsko sr.) buvo ištremiti K. Kontrimo tėvai, brolis Augustas, seserys Eleonora ir Stanislava (mama B. Kontrimienė neatlaikė tremties išbandymų ir po mėnesio mirė tremtyje). 1949 m. sausio 31 d. buvo suimtas brolis Adolfas, Žemaičių apygardos Kardo rinktinės Kretingos (Širvydo) kuopos vadas (nuteistas mirties bausme, kuri vėliau buvo pakeista dvidešimt penkeriems metams lagerio ir penkeriems tremties). Tų pačių metų gruodžio 10 d. buvo suimtas trečias brolis Pranas, Žemaičių apygardos Kardo rinktinės Kretingos (Širvydo) kuopos partizanas (nuteistas dvidešimt penkeriems metams lagerio ir penkeriems tremties). 1950 m. sausio 6 d. buvo suimtas ketvirtas brolis Jonas, Žemaičių apygardos Kardo rinktinės partizanų ryšininkas. Neištvėrusi sovietų represinių struktūrų persekiojimo 1956 m. savanoriškai į tremtį išvyko sesuo Albina, Žemaičių apygardos Kardo rinktinės Juozo Paulausko-Bočiaus būrio partizanų ryšininkė ir rėmėja.

1952 m. spalio 30 d. Kretingos r. Smeltės k. prie Petro Laukio sodybos, esančios Grūšlaukės miško pamiškėje, MGB vidaus apsaugos būrio kareiviai surengė pasalą, į kurią pakliuvo du Žemaičių apygardos Kardo rinktinės partizanai. Prasidėjo susišaudymas. Išbėgęs iš P. Laukio namo, kieme prie pagrindinio įėjimo žuvo Žemaičių apygardos Kardo rinktinės vadas K. Kontrimas-Montė, Tėvas. Partizanui Pranui Končiui-Adomui pavyko prasmukti pro apsupties žiedą ir pasislėpti miške. Žuvusio partizano palaikai buvo nugabenti į MGB Salantų r. skyrių. Užkasimo vieta nežinoma. Spėjama, kad palaikai galėjo būti užkasti Salanto slėnio durpyne ties Žvainių kaimu (Kretingos r. Imbarės sen.).

K. Kontrimo atminimas įamžintas Mosėdyje (1991 m.), Kretingos senosiose kapinėse (1992 m.) ir Grūšlaukės šventoriuje (1999 m.) pastatytuose paminkluose žuvusių partizanų atminimui ir žuvimo vietoje pastatyta kryžiuje (1999 m.). Jo vardu pavadinta Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) Darbėnų šaulių kuopa.

*Pagal įvairius šaltinius ir literatūrą
parengė Rūta Trimonienė ir Julius Kanarskas*